

Ústav anglického jazyka a didaktiky
nám. Jana Palacha 2, 116 38 Praha 1
tel. 221619277

Vašková Petra: A comparative study of the Czech lexeme *aby* and its English translations in parallel Czech-English texts. / Srovnávací studie překladu českého lexému *aby* do angličtiny v paralelních česko-anglických textech.

Magisterská diplomová práce, Ústav anglického jazyka a didaktiky, FF UK Praha, září 2012
Posudek vedoucího práce

Diplomová práce Petry Vaškové je lingvisticko-translatologická, s využitím párovaných textů v paralelním korpusu mapuje distribuci *aby* ve výchozích českých textech a odpovídající ekvivalenty v anglických překladech. Spojovací výraz *aby* je zajímavý svou sémantickou a funkční různorodostí, která zahrnuje jednak systémová užití, jednak lexikalizované případy. Překladové korespondence výskytů *aby* nebyly dosud systematicky zkoumány a v tomto smyslu diplomové práce poskytuje zcela nové údaje.

Autorka přistupuje k řešení úkolu velmi systematicky, v teoretické části podává systematický popis českého *aby* ve funkci spojky (2.2) a částice (2.3) na základě gramatického a lexikografického popisu a všímá si i způsobu, jakým se v literatuře vykládá přechod od spojkové funkce k částicové.

Kap. 3, Material and method, stručně nastiňuje, jakým způsobem a odkud byl shromažďován výskyt *aby*, které tvoří zkoumaný soubor 200 položek. Není úplně jasné, proč jsou v úvodním odstavci uvedeny prameny, z kterých autorka vycházela v teoretické části. Dále je otázka, zda do této kapitoly patří Tabulky 1 a 2 (pozice a interpunkce vyskytující se s částicovým *aby*). Mám za to, že vhodnější by byla kap. 4, a to nejspíše 4.1, kde se na Tabulku 1 dokonce odkazuje.

Kap. 4 Research analysis je rozdělena na tři základní části, za prvé obecné postřehy, za druhé rozbor překladů spojkového *aby* (adverbiální a obsahové věty), jehož zjištění shrnují Tabulky 7, 8 (s. 55) a Tabulky 13, 14 (s. 71). V Tabulkách 13 a 14 je trochu matoucí, že případy s modálním slovesem (2x, např. *demanded that I do*) a s konjunktivem (3x) jsou vedeny odděleně od případů překladu obsahovou větou, ačkoli jde o stejný typ ekvivalentu. Bohužel oddíl 4.2.7 Postmodifying relative clauses with *aby* upozorňuje na autorčin omyl. Nejde o vztažné věty, ale o obsahové přívláskové věty, které měly být zařazeny do 4.2.8 Dependent nominal clauses with *aby*. Konečně třetí část rozbírá výsledky týkající se částicového *aby*. Škoda, že v sekci 4.3.9 A summary of discourse functions of the particle *aby* autorka tyto discourse functions nesumarizovala v tabulce, ale podává přehled jen o překladových ekvivalentech (Table 18), Přehled diskurzních funkcí se poněkud neorganicky objevuje až v oddílu 5 Conclusion v Table 19 (s. 84).

Práci doplňuje příloha, v níž najdeme kompletní soubor 200 výskytů *aby*, rozdělený do podsouboru konsekutivních výskytů a podsouboru cíleného na částicové *aby*.

Vedle výše zmiňovaných výhrad bych upozornil na fakt, že některé citované publikace nejsou neuvedené v bibliografii: Kennedy (1998) – s. 27, Nekula (1999) – s. 28. Dále by v bibliografii měly být uvedeny i sekundární prameny, tzn. excerpované páry textů. Ač je celkově úroveň angličtiny velmi dobrá, trochu rušivě působí užívání škrobeného a formálního adjektiva “aforementioned“ (např. s. 28).

Dílní připomínky:

s. 9: inflectional conjunction > inflected

- s. 10: anglická znění citace z Mathesia – odkaz je na původní českou verzim či překlad? Proč uveden odkaz pod čarou, e-li v literatuře na konci?
- s. 11: proč mají purposefulness, false pupose samostatná záhlaví, zatímco vlastní purpose nikoli?
- s. 12: slouží only ve větách s neparvým účelem (appeared, only to vanish) skutečně jak focalizer (viz překlad pomocí „ihned“)
- s. 12: proč jsou záporné účelové věty probírány v sekci o nepravém účelu?
- s. 14: ve vedl. větách výsledku a účinku je podle mě třeba brát *aby* jakou součást širšího výrazu: *než aby, na to aby, dost ...aby, tak ... aby* – podobně u vedl. vět způsob (tak ...by)
- s. 22: nejde u minor functions typu outome of an action a confrontational relationship spíše o podkategorii nepravého účelu?
- s. 23: accompanying cirucustances – nemělo by být přiřazeno k adverbialním větám? Podobně style disjunct.
- s- 24: název sekce Syntactic functions of adverbial clauses je tak trochu pleonasmus vzhledem k atributu „adverbial“
- s. 24: 1. odstavec 2.1.6 - v sekci 2.1.4 jsou adjuncts?
- s. 25: In summary, therefore, adverbial clauses ... function .. also as ... a subject and an object ???
- s. 25: Modification – odkazuje se na příklady [57] a [58], nicméně uvedené příklady mají označení [55] a [56], něco tady nehraje
- s. 30: nejsem si jist, zda označení „lexical bundle“ je pro spojení typu *jen aby, ještě aby, ne aby* apod. nevhodnější, spíše bych užil termín „multiword expression“, protože na rozdíl od lexical bundles jde o víceméně fixní útvary s globálním (nekompozitním) významem
- s. 33: „last droplet“ – správný idiomatický výraz je prostě jen „last drop“
- s. 57: Table 9, kolonka Klíma, celková suma je 5 položek, z toho 4 položky činí 80, nikoli 8%
- s. 67: Table 12 – chybný popisek, nejde tu o request aby-clauses, ale o order aby-clauses
- s. 71: Table 14 – překladové formy mohly být seřazeny podle frekvence (
- s. 89: Sedem pripadov ... se objavila (sic) v sedmi prípadoch ...???. Prislovečná veta ... se objavila ... s tendenciou anglického prekladového infinitívu ???
- s. 91: References - proč nejsou oba etymologické slovníky zařazeny pod Dictionaries?
- s. 91: v sekci Dictionaries nejsou některé publikace podle abecedy
- s. 91: autorem Etymologického slovníku jazyka českého (NLN) je **Václav Machek** a je autorem jediným (nadbytečně et al.)

Hodnocení: Práce je přehledná, jasně strukturovaná a dobře se v ní orientuje. Přinesla nová a užitečná zjištění. Autorka pracovala zcela samostatně, což je chvályhodné, nevýhodou je, že se díky tomu nevystříhala některých nedopatření a chyb, které bylo možno zachytit při konzultacích. Po formální a jazykové stránce je práce pěkná a splňuje všechny náležitosti kladené na diplomové práce.

Závěr: Autorka v podstatě úspěšně splnila zadání práce a teoretickou i praktickou hodnotu jejích výsledků nesnižují ani některé dílčí nedostatky. Práci doporučuji k obhajobě a předběžně navrhuji hodnocení „velmi dobrý“.

V Praze dne 3.9. 2012

prof. PhDr. Aleš Klégr